

Križi in težave otročjih let.

V. Kaj tabak naredi?

Tako-le se vtepa, ako se hočejo otroci v vse vtikati in vse poskušati, kar jim ni prav nič mar. Le poslušajte.

Bil je jako priden deček, kateremu so po vsi vasi rekli »šolski« Poldek, včasih pa kar samo »šolski«, ker je bil učiteljev sin. Mali Poldek je bil res vrl dečko, le nekoliko preradoveden je bil in preživ. Vsi so ga radi imeli, posebno pa ga je ljubil njegov strijček, čigar hiša je bila blizo hiše Poldkovih starišev. Velikokrat je deček obiskal dobrosrčnega strijca in večjidel ne zastonj. Navadno je dobil kaj v dar, — če ne kaj dobrega za v usta, pa kaj svitlega za v hranilniček.

Poldkov strijc ni z lepa katere prošnje odrekel ljubljenemu otroku. Le v eni reči se nista mogla zediniti; tu je bila pa dolgo časa vsaka prošnja malega strijčnika zastonj.

Strije je namreč jako rad pušil tabak in imel je lepo pipo, zaradi katere je bil jako ponosen. Z neko destinsko zavistjo je mali Poldek gledal, kako lepo so se dimovi valčki iz strijčevih ust vzdigovali kvišku in še plavali v zraku, predno so zginili. Večkrat je prosil: »Strije, dajte, bom še jaz malo kadil!« S tako prošnjo je vselej vjezil dobrega strijca. Navadno mu je rekel: »Otrok! drži jezik za zobmi; to ni zate!«

Kadar je hotel mali paglavec dobrega moža dražiti, ponavljal je večkrat: »Strije, dajte, bom še jaz malo kadil!« To otročjo nagajivost pa mu je slednjič strijc dobro izplačal.

Nekega dne je sedel za mizo, šival pa kadil. Kar pride šolski Poldek in mu začne po svoji poredni navadi nagajati, rekoč: »Strijc, dajte, bom še jaz malo kadil!« Vednega nadlegovanja se že strijcu zadosti zdi, še preveč. Danes mu ne pokaže veselega obraza, marveč resnobno se drži, vstane izza mize in poda lepo pipo Poldku, rekoč: »Jaz moram nekoliko vèn; ná, med tem časom pa imej ti mojo pipo in skrbi, da ne ugasne. Le hrabro puši!«

Kaj tacega Poldku ni treba dvakrat veleovati; kajti že dolgo gojene želje se mu danes spolnijo. Kakor je že neštevilnokrat videl strijca, tako začne tudi on spuščati tabačne meglice v zrak. Ponosno hodi po sobi gori in doli, kakor bi bil že velik mož; krepkejše in krepkejše vleče iz pipe v usta in iz ust puha dolge in okroglaste dime, nad katerimi ima neznansko veselje. Pa ni še naš veliki mož dolgo časa po sobi korakal, kar se mu začne nekako čudno delati po ustih, po grlu, tudi v glavi; vedno mora pljuvati in žeja ga neizrečno. A žejo si pogasi s hladno vodo in junaško dalje žiti. Slednjič pride strijc. Že nasproti mu priteče Poldek, z urno silo mu izroči pipo in beži skozi vrata.

puha. Pa čedalje bolj se mu vrtiči v glavi, slabosti ga obhajajo... Najrajše bi zdaj videl, da bi že skoro mogel to nesrečno pipo oddati; a poji se, da bi ne ugasnila in ne upa si je odlo-

Ko pride pred vežo, se mu zdi, da se ulice zibljejo, hiše plešejo, in noge ga nočejo več varno nositi. Zdaj se zaleti ob zid, ali ob kako grajo, zdaj se spodtakne ob kamen in omahne v blato. Po čelu ga zaliva mrzel pot; oh, v glavi pa kljuje in žge in peče, lakor bi imel kovačnico v njej; grozovite slabosti ga obhajajo in začenja se mu vzdigovati . . .

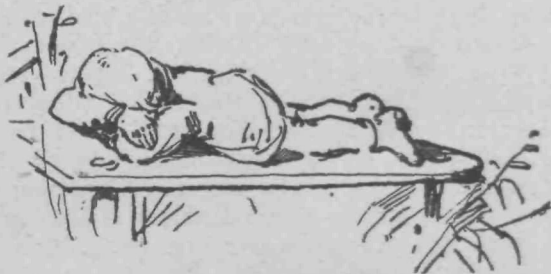
Ubogí Poldek se ne more več po koncu držati. Po vseh štirih se slednjič trudoma priplazi do šolskega poslopja. Skrije se v neko prazno sobo. Toda čedalje hujše mu prihaja; zdi se mu, da se ima glava razleteti na tisoč koscev. Obupno zdihuje in stoka, kakor bi mu bilo zdaj, zdaj umreti. Mati zaslišijo to milo in pretresljivo zdihovanje ter pridejo pogledat, kaj neki je. Poldek mora odpreti. Mati se zeló vstrašijo njegovega bledega obraza, čudnega pogleda in v hudih skrbih vprašajo: »Za božjo voljo, kaj pa ti je, Poldek?« Poldku se noče jezik razvezati. Slednjič z veliko težo spravi na dan: »Kadil sem.« Zdaj pa je materi zmanjkalo sočutja in pomilovanja. Že tolikrat je bil kregan, če je strijcu rekel: »Strijček, dajte, bom še jaz malo kadil!« Mati zgrabijo malega grešnika za roko in mu pokažejo vežina vrata, rekoč: »Poberi se mi iz hiše!«

Oh, zdaj pa še to! Ali ni zadosti, da ga ta uboga glava tako grozovito boli, da ga notri tako zeló slabi, da se mu kar tēma dela pred očmi? Ná, strašnim telesnim bolečinam se pridruži pa še dušna bolečina, srčno gorjé: »Mati so name hudi! Mati so me iz hiše zapodili!« Oh, oh!!

Poldek pride opotekaje se čez vežini prag in léze na klopico, ki je bila pred hišo. Nepopisljivo hudo mu je. Že misli, da bo treba umreti. Bridko kesanje mu pretresa mlado grešno srce, da kar drgetá. Oh, kaj bode rekel ljubi Bog, če pride tak na oni svet!? O nesrečni tabak!! — Ko v takih smrtnih bridkostih tuguje in vzdihuje, slučajno zagleda od daleč strijca, ki se mu tam pred vežjo sladko v pest smeje. O, to je pa malemu Poldku preveč bolečin in žalosti . . . zdaj omedli!

Ko se spet prebudi, vidi, da ni več na klopici, marveč v mehki posteljici. Ravno je poldne zvonilo, ko se spet zavé. In glej, zdaj se čuti popolnem zdravega. O, hvala Bogu, da ni umrl! Vendar duša pa mu še noče reči, da je zdrava; vest ga peče. Spravi se na noge, poišče ljubo mamico, poklekne in prosi odpuščanja s tolikim kesanjem, da solza solzo pobija. Mati mu odpustijo in mu po vrhu storijo še prvo telesno dobro delo krščanskega usmiljenja, — ki slove: »Lačne nasitovati«. Lačen je pa bil zeló Poldek, da že dolgo ne tako.

Kako pa je vse to prišlo? Poldek je bil na klopicí obležal nezavesten. Mati so to z okna zapazili in ga prenesli v posteljo. Tu je bil ves čas pri njem dober doktor, ki se piše »spanje«. Poldek je spal do družega poldne! Drugo že vemo.

Po tej grozoviti dogodbi si Poldek dolgo ni več upal stopiti čez prag strijčeve hiše. Kolikorkrat pa ga je strijc videl, mu je vselej ponagajal ponujaje pipo: »Ná, daj malo kaditi!« Toda Poldek bi za noben denar ne bil več kadil in nikdar več ni prosil: »Strijc, daťe, bom še jaz malo kadil!« Zdaj je le njega jezilo, če mu je kdo ponujal.

Tabak je oster strup, posebno za mlade in slabotne ljudi; saj še odraslim in močnim ne koristi. Tudi strijc je moral v najlepši dobi svojega življenja umreti. Zdravnik je rekel, da je bil tega kriv — »preobilni tabak«. Strupene rastline imajo sicer svoje koristi, ker škodljive soke iz tal vlečejo, ker se rabijo za napravo raznih zdravil itd., a za navadni užitek so škodljive. Pustite toraj pri miru tabak, ker vam bi bil trikrat škodljiv: prvič za pljuča in želodec, drugič za blagajno, ker tabak stane denarjev, in tretjič tudi za srce, ker škodljive reči vživati je greh; grd greh je pa tudi napuh, kajti mladi ljudje kadijo iz prevzetnosti, ker hočejo v tem odrasle posnemati.

